

НАУКА & ОБЩЕСТВО

ИЗДАНИЕ НА ФЕДЕРАЦИЯТА НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪЮЗИ

Година XXIX, брой 1, февруари 2019 г. цена 0,50 лв

Центърът за професионално обучение към ФНТС ви предлага да усвоите една от над 200 професии и специалности по ваш избор... Доверете се на дългогодишния ни опит и квалифицирани преподаватели!
<http://www.fnts.bg>

Висше държавно отличие за академик Минчо Хаджийски

Държавният глава Румен Радев удостои с висши държавни отличия талантливите творци Михаил Белчев, Владимир Пенев, Бина Харалампиева и уважавания учен академик Минчо Хаджийски. „Вашите постижения са най-достойният пример за успех, основан на талант, творчески ум, воля и всеотдайност“, заяви президентът на церемонията по награждаване в Гербовата зала на „Дондуков“ 2.

В словото си Румен Радев посочи, че отличията отразяват благодарността на цялото ни общество към вдъхновяващия пример на четиримата ни сънародници, които са постигнали и отстояват висок хоризонт на българското изкуство и култура, наука и образование. Постиганията ви са достойни за подражание, заяви президентът и допълни, че те са духовни водачи, вложили усилията си в просперитета на българската нация и държава.

Акад. Минчо Хаджийски – един от най-уважаваните и авторитетни български учени и преподаватели, беше удостоен с орден „Св. св. Кирил и Методий“ – първа степен. Той е автор на 25 нови учебни курса в областта на автоматизацията на корабни машини, теория и управление на техническата кибернетика, автоматизация на химикотехнологични обекти. Негови 43 разработки са внедрени, за което е документиран икономически ефект от 2 100 000 лв. Създател е на седем учебни лаборатории и на много учебници. За 50 години има активна преподавателска и научна дейност в Техническия университет във Варна и в Химикотехнологичния и металургичен университет. Бил е гост-преподавател в университети в няколко европейски страни: Великобритания, Германия, Русия, Полша, Гърция, Финландия. Води курсове по „Управление на технологични процеси“, „Управление на химични процеси“, „Управление на базата на модели“. Участвал е в десетки български и международни научно-изследователски проекти. Член е на редица български и международни научни и обществени организации.

Академик Минчо Хаджийски е дългогодишен член на научно-техническите съюзи, а в момента е член на УС на Съюза по автоматика и информатика, главен редактор на списание „Автоматика и информатика“ и член на редколегията на сп. Information Technologies and Control.

Спомен за ветерана

на стр. 7

Българското откритие № 16

на стр. 8

Национално съвещание 2019

Стана традиция в началото на годината да се провежда Национално съвещание на ФНТС, където не само се обсъждат сериозните про-

Естествено, акцентът тук падна върху професионалното обучение, което за много от структурите в страната е основна дейност.

Председателят на ФНТС, проф. Иван Ячев открива Съвещанието

център не извършва обучение по определена специалност повече от 5 години.

Инж. Светлана Ганчева и инж. Здравко Цанков от ТО на НТС Русе споделиха, че те се насочват към

блеми, засягащи развитието и бъдещето на членовете на Федерацията, но се създават условия и за неформални контакти между колегите.

Тази година, на 21 и 22 февруари, в Баня се събраха представители на повече от 20 организации, членове на ФНТС.

При откриването на Националното съвещание проф. Иван Ячев, председател на ФНТС, благодари на присъстващите за отделеното време и предложи те да споделят своя опит и проблеми, свързани с професионалното обучение, организационното състояние, научно-техническата и проектната дейност на сдруженията.

В последвалата дискусия се включиха много от участниците в Съвещанието:

Инж. Атанас Куюмджиев от ТО на НТС с ДНТ Пловдив сподели някои трудности, свързани с финансиране на работата по проект „Подкрепа на предприемачеството“, както и намирането на курсисти, готови да платят за обучението. Той подчерта, че разчитат на корпоративните клиенти и на имиджа, който си е създала организацията в професионалното обучение. Инж. Куюмджиев предложи ФНТС да излезе с общо становище във връзка с промените в Закона за професионалното обучение и по-конкретно да се отнема лиценз, ако даден

по-дългосрочни отношения с фирмите, а по отношение на проектите, по които работят, търсят партньорство с румънски сродни организации, с Русенския университет и БАН. По отношение на научно-техническата дейност инж. Цанков съобщи, че са създадени 13 клуба по специалности, като всеки управител на клуб е член на УС на организацията. Той се спря и на проблема с младите хора, като каза, че усилията са насочени към привличане на преподавателския състав на Русенския университет и изтъкна, че младият човек може да бъде привлечен ако

Продължава на стр. 5

Да преобразим света

В рамките на т.нар. „Форум на националните представители“ на FEANI, през миналата година бе създадена Работна група по Целите за устойчивото развитие на ООН – работна групи SDG¹.

В докладите на работната група SDG се прави обръщение към националните членове на FEANI да мобилизират силите и насочат дейностите си в изпълнение на формулираните седем-

надесет „Цели за устойчиво развитие на ООН“². Действателно и работейки заедно, учейки се един от друг, членовете на FEANI ще внесат своя решителен принос за изпълнение на програмата: „Да преобразим света: Програма до 2030 г. за устойчиво развитие“. Тя се състои от следните части: преамбул, декларация, 17 цели и 169 подцели на устойчивото развитие, средства за изпълнение и глобално парт-

ньорство, както и последващи действия и преглед. Тук ще представим кратък обзор на програмата.

Понятие за устойчиво развитие:

Устойчивото развитие се определя като „развитие, което посреща нуждите на настоящето без да компрометира способността на бъдещите поколения да

Продължава на стр. 2

Да преобразим света

От сгр. 1

посрещат собствените си нужди". Устойчивото развитие изисква конкретни действия, насочени към изграждане на устойчиво бъдеще за хората и планетата. За да се постигне това трябва да се съчетаят три ключови елемента:

- икономически растеж,
- социално включване и
- защита на околната среда.

Налице е взаимовръзка между тези три елемента, като всеки от тях е от решаващо естество за благосъстоянието на хората и обществата. За устойчивото развитие е необходимо да се изкорени бедността във всичките й измерения и форми. За тази цел трябва да се насърчава устойчивият икономически растеж за създаване на по-големи възможности за всички и при намаляване на неравенството.

Целите за устойчиво развитие не са юридически задължителни. При все това от правителствата се очаква да създадат национални рамки за постигането на седемнадесетте цели. Държавите носят основната отговорност за извършването на прегледа на изпълнението на целите, при което се изисква своевременно събиране на качествени и достъпни данни.

Изпълнението и успеха ще зависят от собствените политики, планове и програми за устойчиво развитие на отделните страни.

Ще се спрем накратко на някои от седемнайсетте цели:

Цел 6: Гарантиране на достъп до вода и санитарни условия за всички

Поради неразвита икономика или инфраструктура ежегодно милиони хора, основно деца, умират от заболявания, произтичащи от липса на водоснабдяване, лоши санитарни условия и хигиена. Неблагоприятен факт е, че повече от 80% от отпадъчните води от човешката дейност се изливат в реките или моретата без пречистване. Основната подцел е до 2030 г. да се постигне всеобщ и справедлив достъп до безопасна питейна вода за всички хора по света.

Цел 7: Гарантиране на достъпна, надеждна, устойчива и модерна енергетика за всички

Енергетиката е с основен принос за климатичните изменения, като съставлява 60% от общите глобални емисии на парникови газове.

Основна подцел в тази област е до 2030 г. да се гарантира всеобщ достъп до надеждни и модерни енергийни услуги. Също така до 2030 г. да нарасне съществено дялът на енергия от възобновяеми източници в глобалния енергиен микс.

Цел 8: Насърчаване на включващ и устойчив икономически растеж, заетост и достойна работа за всички

Почти половината от световното население все още преживява с около 2 US \$ дневно. На много места по света работещите хора не могат да избегнат бедност-

та. Един все още бавен и неравномерен напредък в областта на икономическия растеж изисква да се преосмисли и реорганизира икономическата и социалната политика, насочена към изкореняване на бедността. За периода 2016–2030 г. е нужно създаването на 470 милиона нови работни места на трудовия пазар.

Цел 9: Изграждане на гъвкава инфраструктура, насърчаване на устойчива индустриализация и укрупняване на иновациите

Инвестирането в инфраструктурата – транспорт, напояване, енергетика, комуникационни технологии – е от съществено значение за постигането на устойчиво развитие в много страни. Отдавна е получил признание фактът, че нарастването на производителността и на доходите, и подобряването на здравеопазването и образованието изискват инвестиции в инфраструктурата.

Напредъкът в технологиите е в основата на усилията да се постигнат целите на опазването на околната среда. Без технологии и иновации няма да се постигне индустриализация, а без нея е невъзможно и развитието.

Основната инфраструктура като пътища, инфраструктурни и комуникационни технологии, санитарни условия, достъп до електрическа енергия и вода е недостатъчна в много от развиващите се страни.

Основната подцел е да се разработи качествена, надеждна и устойчива инфра-

структура, включително регионална и трансгранична инфраструктура в подкрепа на икономическото развитие и благосъстоянието на хората.

Друга подцел е да се насърчи устойчивата индустриализация и до 2030 г. съществено да се повиши дялът на промишлеността в трудовата заетост и в БНП и да се удвои дялът ѝ в най-слабо развитите страни.

Цел 10: Намаляване на неравенството в обществото и сред страните

Най-уязвими са най-бедните страни. Те полагат големи усилия за извеждане на хората извън бедността. Въпреки това все още съществува неравенство, както и големи различия в достъпа до здравеопазване и образование. Въпреки че е намалено неравенството между страните, нараства неравенството вътре в страните. Постигнат е консенсус, че икономическият растеж не е достатъчен, за да се намали бедността, ако не обхваща трите измерения на устойчивото развитие, разглеждани по-горе.

Цел 11: Превръщане на градовете във включващи, безопасни, гъвкави и устойчиви места

Градовете са център на идеи, търговия, култура, наука, социално развитие и още много дейности. Градовете са местата, където хората напредват социално и икономически. Въпреки това все още съществуват много предизвикателства към поддържането на градовете по начин, който продължава да създава работни места и просперитет.

Основната подцел в тази област е до 2030 г. да се гарантира достъп за всички до адекватно, безопасно и достъпно жилище настаняване и основни комунални услуги и да се премахнат бордеите и гетата.

Другата основна подцел е до 2030 г. да се предостави достъп до безопасни, достъпни и устойчиви транспортни системи за всички, като се подобри пътната безопасност, основно чрез разширяване на обществен транспорт, като се обръща специално внимание на нуждите на лицата от уязвимите групи – жени, деца, възрастни и хора с увреждания.

Цел 12: Гарантиране на устойчиво потребление и модели на производство

Устойчивото потребление и производство е свързано с насърчаването на ресурсна и енергийна ефективност, устойчива инфраструктура и предоставянето на достъп до основни услу-

ги, зелени и достойни работни места и по-добро качество на живот за всички.

Основна подцел е до 2030 г. да се постигне устойчиво управление и ефикасна употреба на естествените ресурси. До 2030 г. да се намали наполовина глобалното разхищение на храна на глава от населението на равнище търговия на дребно и потребители, и да се намалят загубите на храна по веригата на производството и доставките, включително след реколтните загуби. До 2030 г. съществено да се намали генерирането на отпадъци чрез превенция, намаляване, рециклиране и повторно използване.

Цел 13: Предприемане на спешни действия за борба с климатичните изменения и тяхното въздействие

Измененията в климата понастоящем засягат всяка страна и всеки континент. Те влияят неблагоприятно върху националните икономики.

Пряко въздействие от измененията в климата е нарастването на морското равнище и екстремните природни събития. Измененията в климата основно се дължат на нарастващите парникови емисии, дължащи се на човешката дейност. Като цяло измененията в климата са глобално предизвикателство. Справянето с проблема изисква решения, които са съгласувани на международно равнище и чрез международно сътрудничество, за да се насърчи преходът към ниско-въглеродни икономики. Сред основните подцели е намерението да се интегрират мерки за измененията в климата в националните политики, стратегии и планиране.

Цел 14: Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси

Световните океани с техните показатели – температура, химически състав, течения, живот, превръщат Земята в място, годно за обитаване от човечеството. В исторически аспект океаните и моретата са били жизненоважни пътища за транспорт и търговия. Внимателното управление на този съществен глобален ресурс е ключов белег на устойчивото бъдеще.

Цел 15: Устойчиво управление на горите, борба с опустиняването, възпирание и възстановяване на деградиранията на почвите, възпирание на загубата на биологично разнообразие

Горите са от ключово

С уважение към ветераните

Една от достойните за уважение традиции във ФНТС е уважението към хората, дали своя принос както за развитието на българската икономика, така и на Федерацията. НТС по транспорта е сред съюзите, почитащи своите ветерани и редовно отбелязващи техни юбилейни години. Пред февруари УС на НТС по транспорта организира честване на юбилей на двама свои членове.

90-годишен юбилей отпразнува Величко Филипов Величков. В приветствието към него се отбелязва: „Роден на 14.02.1929 г. в с. Петърч, Софийско, израснал в бедно семейство, ти доказва, че с упоритост, всеотдайност и трудолюбие човек може да постигне до висините на своите мечти...“ Юбилейът е завършил ВНВУ „Васил Левски“, Висшия икономически институт „Карл Маркс“ и Дипломатическа школа. Бил е дипломат и специалист в Икономическата комисия на ООН за Европа в Женева, в Министерския съвет, в Секретариата на Програмата за развитие на ООН /ПРООН/ в НЮ Йорк и посланик на България в САЩ. Като

зам.-министър и първи зам.-министър на транспорта и генерален директор на „БГА-Балкан“, той работи за развитието на промишлеността, ведомствения транспорт и подобряване безопасността на движението, за повишаване ролята на авиацията. Под негово ръководство се обособяват Авиокомпания „Балкан“, Селскостопанската авиационна РВД, летищата: София, Варна, Бургас, Пловдив, ИВТ и други структури, като самостоятелни стопански единици.

В продължение на 20 години е редовен участник в съюзния живот на НТС по транспорта като експерт и член на Клуба на експертите в транспорта. По случай юбилей, за приноса му за развитие на транспортната система на Република България и на гражданската авиация, внедряването на съвременни транспортни системи и технологии Величков е награден с „Плакет на ФНТС“.

Вторият юбилей, когото НТС по транспорта тържествено отбелязва, бе Бойчо Иванов Щерянов. Роден на 14.02.1939г. в борчелския град Якоруда, той завършва висше

образование в Московския автомобилно-пътен институт. Работил в Завод 12 /ЗДБ „Средец“/, като конструктор и началник Прототипно-експериментална база, той организира и активно участва в усъвърняването производството на двигатели и мотокари – област, в която България десет години през 20-ти век бе водеща страна в Европа и света. Десет години работи като зам.-министър на транспорта, където полага много усилия за развитието на транспортната система на страната.

В поздравителния адрес до юбиляра колегите му от НТС са отбелязали: „Удоволствие за колегите на НТС по транспорта и неговите дружества е да ползват съветите и твоите препоръки и предложения за успешна научно-техническа дейност и защита на интересите на нашите транспортни служители и ветерани.“

С решение на УС на ФНТС за заслуги във внедряване на техническия прогрес в транспорта Бойчо Щерянов бе награден със „Златна значка на ФНТС“.

Национален конкурс „Млад икономист 2019г.“

УС на Съюза на икономистите в България обявява Петнадесети национален конкурс „Млад икономист 2019г. – гласът на младите за силна икономика“ на тема: „Човешкият капитал и благоденствието на България“

Участници в конкурса:

- ученици в средни училища, без ограничения на специалността;
- студенти (бакалавър, магистър), докторанти и асистенти в български и европейски университети;
- млади предприемачи до 29 годишна възраст.

■ Всеки автор може да участва в конкурса индивидуално или в екип с една разработка;

■ Докладите трябва да бъдат написани на български език;

■ Пълният текст на разработката следва да бъде до 10 стандартни номерирани компютърни страници, вкл. фигурите и таблици;

■ В текста да не се посочва името на автора;

□ Участниците посочват личните си данни на отделна страница: име, презиме, фамилия; местоживеене; адрес за кореспонденция, телефон, мобилен телефон; e-mail;

□ име и адрес на средното и висше училище, факултет, форма на обучение (редовна, задочна), специалност, фирма-длъжност, администрация – длъжност;

■ Разработката трябва да бъде подготвена за пряко репродукциране на лист А4 (210 x 297 mm). Отпечатването да бъде на лазерен принтер с шрифт Times New Roman, 14 пункта. Заглавието е с главни букви, центрирано и с удебелен шрифт. Изложението започва след три празни реда, като всеки абзац е с 1 см отстъп и двустранно изравняване;

■ Докладите се представят в два екзем-

пляра на хартиен носител и по електронен път на адрес: info@bgeconomist.bg;

■ Разработките се представят до 17 май 2019 г. на адрес: гр. София 1000, ул. „Г.С. Раковски“ №108, Съюз на икономистите в България, За конкурса „Млад икономист-2018г.“.

За справка: тел. 029871847; моб. тел: 0877 011 710; e-mail: info@bgeconomist.bg

■ Награда по конкурса: първо – участниците заели първо, второ и трето място в четирите категории получават парична награда; второ – носителите на специална награда получават предметна или парична награда от отделни фирми и организации, съобразно връзката на разработката с техния предмет на дейност; трето – заелите призовите първо, второ и трето място, и специална награда от всяка категория участници получават грамота; четвърто – на участниците придобили над 30 точки се присъжда сертификат за добро представяне в конкурса.

Церемонията по тържественото награждаване на участниците в конкурса „Млад икономист 2019г.“ ще се състои на 8 юни 2019г. (събота), по повод Деня на икономиста, в София, зала 4, Национален дом на науката на техниката, ул. „Г.С.Раковски“ 108.

Условията за участие в конкурса и анотацията могат да бъдат намерени на интернет страницата на СИБ: bgeconomists.bg

Съорганизатори на конкурса: Институт за икономически изследвания на БАН, Стопански факултет на СУ „Кл. Охридски“

Енергията – възможности и перспективи

Една от най-актуалните и проблемни теми е тази за енергията. Видове енергия, начини на добиване и тясната връзка с екологичните проблеми на съвременното наистина я правят много важна за съществуването на съвременното общество. Всичко това провакира НТС по минно дело, геология и металургия, ФНТС и Клубът на експертите към НТС по МДГМ да организират кръгла маса на тема „Енергетиката на България“. Откривайки срещата, инж. Щербо Щерев, зам.-председател на Съюза подчерта сериозността на темата и представи първия лектор, Боян Рашев от консултантската компания denkstatt (Денкшат), който под интригуващото название „Европа се проваля за електрификацията“ направи критичен анализ на енергийната политика на Европейския съюз. Презентацията предизвика поредица от въпроси, които доказват значимостта на темата.

Всъщност и останалите теми: „Газов хъб Балкан – възможен ли е?“ на инж. Христо Казанджиев; „Необходимост от формиране на национално-отговорна политика в електропроизводството на база собствени ресурси“ на инж. Иван Арсениев и „Въглеродният диоксид и климатът“ на инж. Щербо Щерев бяха последвани от редица въпроси. Така в дискусиата в края на кръглата маса изкристализираха не малко идеи и предложения, които, обобщени от екипа на НТС по МДГМ, ще бъдат предоставени на заинтересованите органи в страната.

Национално...

От стр. 1

види, че му се предлага нещо полезно.

Акцент в изказването на Евелина Васкова от ТО на НТС Враца бяха четири основни репера, на които, според нея, трябва да се опира дейността на организацията – Индустрия 4.0; Качество на образованието и обучението; Дуално обучение и Кариерно развитие на обучаемите. Тя насочи вниманието на ръководството на ФНТС към Програма „Интелект“, основна тема в която са образованието и обучението и подчерта, че се търсят партньори.

Що се отнася до научно-техническата информация тя изтъкна, че днес всички комуникират в интернет пространството, с което трябва да се съобразяваме. Много важно за една организация като ФНТС и нейните членове е да има обществено признание, да работи активно с местната власт и да изгражда партньорство с фирмите от населеното място, като им помага да решават техните проблеми.

Инж. Светлин Вутов от ТО на НТС Враца добави, че през изминалата година са успели да разширят лиценза си с нови професии и да актуализират всички учебни програми, с които работят. И понеже във Враца няма ВУЗ, те са насочили усилията си към работа с ученици от гимназиите.

Инж. Надка Петранова

В Смолян изпълняват проект с lidl

Програма „Ти и Lidl за по-добър живот“ финансира проект на Регионалното сдружение на научно-техническите съюзи за оборудване на „Демонстрационен кабинет по физика и химия в Смолян“.

Финансирането по програмата е в размер на 8000 лева, а със собствени средства на НТС се провеждат пътува-

щи посещения на лабораторията в населени места извън Смолян.

Всички ученици от Смолян са покани да посетят лабораторията и чрез личен опит да се докоснат до магическия свят на науките физика и химия.

Стартира и извънкласна школа „Магическа наука“ в Дома на техниката в Смолян.

Проектът се осъществява благодарение на най-голямата социално отговорна инициатива на Лидл България „Ти и Lidl за по-добър живот“, в партньорство с Фондация „Работилница за граждански инициативи“ и Български дарителски форум.

По <http://nts-sm.org/blog/>

И в Пловдив обсъждат енергийните проблеми

На 31 януари в Дома на науката и техниката в Пловдив се проведе четвъртият по ред Научно-технически семинар на тема „Ефективно и икономично използване на енергията в промишлеността и бита“.

Семинарът беше организиран и проведен в Дома на науката и техниката в Пловдив от Сдружение с нестопанска цел „Териториална организация на НТС с ДНТ-Пловдив“, чрез Научно-техническите съюзи на Енергетиците, по Машиностроене и по Електроника, електротехника и съобщения в Пловдив.

Съорганизатори на семинара са ЕВН България, ТУ София, Технически факултет на УХТ Пловдив, Камара на инсталаторите в България и Пловдивска енергийна агенция.

В семинара взеха участие представители на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Агенция за устойчиво енергийно развитие, Областна администрация Пловдив, Община Пловдив, Асоциация на енергийните оценители,

Софийската енергийна агенция Софена, Камарата на инженерите в инвестиционно проектиране, проектантите, инсталатори и еколози, общо седемдесет и шест участника. Семинарът се проведе с медийната подкрепа на вестник Марица.

След откриването на семинара от доц.д-р.Светозар Нейков, председател на УС на ТО на НТС с ДНТ-Пловдив, приветствие към участниците, от името на областния управител, господин Здравко Димитров, поднесе маг.инж. Митко Стойчев главен експерт.

Тематичните направления на семинара бяха свързани с възможностите за прилагане на практически мерки за ефективно и икономично използване на енергийните ресурси. В част от докладите бяха разглеждани въпроси, касаещи използване на възобновяеми енергийни източници в промишлеността и бита, изпълнение на стандарта за сгради с близко до нулево потребление на енергия, както и сертифициране на сгра-

ди според изискванията на международните стандарти. Съгласно програмата докладите бяха представени в два тематично свързани панела. В първия панел, воден от проф.д-р инж. Иван Янчев от УХТ Пловдив и председател на УС на Регионален съюз по машиностроене Пловдив, темата „Технология и икономично използване на енергия“ бе разглеждана в 7 доклада.

Вторият панел – „Енергийна ефективност в урбанизирани територии“, с модератор маг. инж. Мирко Угринов МБА, председател на Териториалния научно-технически съюз на енергетиците – Пловдив включваше 9 доклада.

Предвид конкретните тържовни и разяснения на нормативната база в България, представените доклади по време на семинара бяха изслушани с много голям интерес и се очертаха няколко акцента:

ЕС определя минимални

станданти за енергийна ефективност и правила за сертифициране, етикетирание и екопроектиране на продукти, услуги и инфраструктура.

Мерките за повишаване на енергийната ефективност все по-често се разглеждат като средство не само за постигане на устойчиви енергийни доставки и намаляване на емисиите на парникови газове, но и за увеличаване на конкурентоспособността на европейските икономики.

Ефективното и икономично използване на енергията е от голямо значение за страната.

Участниците в семинара отчитат важната роля на енергийната ефективност за намаляване на разходите на

енергийни ресурси във всички области.

Положително бе, че в много от докладите в семинара беше споделян опит от практиката.

Разглеждани бяха въпроси на проектирането, изработването на уреди за общо ползване, агрегати за индустрията, материали за строителството, изграждане на сгради според изискванията за постигане на разходи на енергия близки до нулево потребление, възобновяеми енергийни източници, соларни системи, обучение, правила за сертифициране на сгради.

Маг. инж. Мирко Угринов МБА, засл. деятел на ФНТС

Рада Томова, вляво, юрист на ФНТС, запознава участниците с новите законови изисквания. До нея инж. Лилия Смедарчина, зам.-председател и инж. Марин Антонов, главен секретар на ФНТС

предложи да се създаде информационна банка към ФНТС, която да разполага с актуализирани учебни програми и да е в помощ на всички федеративни членове. Идеята бе подкрепена от инж. Куюмджиев, който допълни, че при обучението по програми се изисква от изпълнителите да участват с методология, която също се оценява, и предложи да се създаде база данни и за методологии.

Представителката на ТО на НТС в Търговище, инж. Антоанета Иванова също сподели, че се стремят да работят с големите фирми в района, като са останали специалности за удължаване живота на работата и опреснителните курсове. Тя се сприя на проблемите при издаването на Свидетелства за правоспособност, което предизвика дискусия по темата. Инж. Иванова също подкрепи идеята за създаване на база данни с учебните програми.

Инженер Дамчо Дамов от ТО на НТС Дупница изтъкна, че независимо от желанието им, професионалното обучение все още си остава проблем. Трудно набират лица над 18 години, които да искат да повишават квалификацията си. Затова са насочили усилията си към обучението на деца – създали са школа по английски език, за която са осигурили добри програми и добри преподаватели и са обучили над 120 деца. Съвместно с Югозападен университет са подели инициатива да създадат кръжок по приложна роботика и в момента подбират деца с интереси в тази област за включване в заниманията.

Зам.-председателят на ФНТС, инж. Лилия Смедарчина, отбеляза, че много от сдруженията са се насочили към обучение на по-млади хора и ученици, и предложи да се направи опит в непрофесионалните гимназии да се организира обучение по различни професии. За целта да се потърси и съдействието на МОН за финансиране, а също така може да се определят и такси за заинтересованите ученици.

Проф. Иван Ячев също подчерта, че работата с учениците е най-важното направление, в което може да се направи много. Съюзите трябва да работят по-активно

за професионално ориентирани на децата към техниката и техническите професии.

Инж. Неделчо Вичев от ТО на НТС Варна отбеляза, че и техните усилия са насочени основно към младите хора. За развитие у децата на бизнес умения те са създали учебно-тренировъчна фирма „За бъдещето – НТС“ ООД, която е класирана на второ място на XXI Панаир на учебните предприятия „Млад предприемач“ в Пловдив. Сподели, че са кандидатствали по Програмата Хоризонт 2020, и участват в рамкови програми по екология. Включили са се в проект за анализиране на възможностите за удължаване жизнения цикъл на голямо производствено оборудване в ТЕЦ „Варна“ заедно с още 22 партньори от страната и чужбина.

Д-р инж. Кремена Деделянова от НТС по минно дело, геология и металургия насочи вниманието на присъстващите към Кръговата икономика, по която ЕС работи от 1985 г., а в България тези идеи едва сега навлизат. Тя даде примерите с български предприятия, които вече внедряват принципите на Кръговата икономика, и с които може да се направи добро партньорство. Инж. Деделянова съобщи, че доц. Никола Добрев от КЦМ Пловдив, е поканил и ФНТС, съвместно с държавни и общински структури, да работят за разработване на програми в тази насока.

Директорът на Центъра за професионално обучение към ФНТС, Светлана Колева, запозна присъстващите с работата по съвместния проект с Община Копривицица. Тя подчерта, че проектът е със социална насоченост и, че освен обучение, участниците в него ще имат заетост една година. За обучението са били ангажирани трима преподаватели и един психолог, а проектът е реализиран в тясно сътрудничество с НТС по текстил, облекло и кожи.

Първият ден на Националното съвещание завърши с обобщение на направените предложения.

На организационни въпроси бе посветен вторият ден на Съвещанието. Рада Дамова, юрист на ФНТС, направи анализ на същест-

вуващите документи по повод изпирането на „мръсни пари“.

Тя обясни как трябва да се попълва декларацията за истински собственик, което трябва да стане до 31.05.2019г. Целта на тези декларации е да се стигне до физическото лице, собственик на юридическото лице. Поради спецификата на структурите във ФНТС бе решено ръководството да подготви материал, който ще бъде изпратен на всички членове, които да го адаптират към техните изисквания. Юристката се сприя и на начините за наблюдение на съмнителни действия и под-

черта, че винаги трябва да се прави оценка на риска. По нататък бяха разглеждани изискванията за създаване на вътрешни правила за предпазване от изпиране на пари, които трябва да се актуализират и приемат. Вътрешните правила би трябвало да се подадат в ДАНС до 12 май 2019г. Целта е да се стигне до физическото лице, което може да се облагодетелства при определени обстоятелства.

Главната счетоводителка на ФНТС, Лилия Иванова, се сприя на някои нови моменти и промени в закона за счетоводната дейност на юридическите лица с нестопанска цел, влизащи в сила за 2019г. Отпада изискването за печат и подпис на отчетните документи, като се вписват само имената на представляващия и съставителя на документа. Обърна внимание и на необходимостта да се публикуват годишните отчети до 31 юни и подчерта, че крайният срок за пререгистрация на ЮЛНСЦ е декември 2020г.

Госпожа Иванова се сприя и на някои новости в Закона за корпоративното и подоходно облагане. Друг момент е, че от 2019 година водещите ще бъдат националните стандарти, като за ЮЛНСЦ е Стандарт №9.

Освен че бяха коментирани новите промени, г-жа Иванова подчерта, че те ще се уточняват, и в бъдеще, в потока на оперативната дейност през годината членовете на ФНТС ще бъдат своевременно информирани.

И тази година Националното съвещание на ФНТС обогати присъстващите със споделяния опит, с дискусията с участниците по актуалните проблеми и предстоящите задачи и с практическите насоки по отношение на организационната и счетоводна дейност. Участниците в съвещанието отбелязаха, че е необходимо включването на повече представители на дружествата, членове на ФНТС, в следващи подобни събития.

ФЕДЕРАЦИЯ НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪЮЗИ

НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС „ИНЖЕНЕР НА ГОДИНАТА 2018“

И

„МЛАД ИНЖЕНЕР НА ГОДИНАТА 2018“

I. ПРАВО НА УЧАСТИЕ

В Националния конкурс има право да участва всяко физическо лице, което в зависимост от съответната награда, отговаря на следните условия:

За наградата „Инженер на годината“ – притежава документ за завършено висше техническо образование;

За наградата „Млад инженер на годината“ – притежава документ за завършено висше техническо образование и е на възраст под 35 години.

II. ПРЕДЛОЖЕНИЯ, ДОКУМЕНТИ ЗА УЧАСТИЕ И СРОК НА ПОДАВАНЕ

1. Предложение за номиниране на кандидати за наградите в конкурса имат право да правят всички юридически лица.

2. Необходими документи за участие в конкурса:

2.1. Мотивирано предложение от юридическото лице, предлагащо кандидата, подготвено в съответствие с критериите за оценка и с писмени доказателства в подкрепа на номинираната кандидатура.

2.2. Формуляр с личните данни на кандидата, който съдържа трите му имена, адрес за кореспонденция, месторабота и длъжност, кратка трудова, творческа, професионално-инженерна, научна и обществена биография.

3. Срок и адрес за подаване на документите: **31. 05. 2019 г.**

Адрес: 1000 София, ул. „Г.С.Раковски“ № 108, Федерация на научно-техническите съюзи в България, Направление „Обща организация и координация“. E-mail: m.antonov@fnts.bg; n.doncheva@fnts.bg Информация за конкурса ще бъде качена на сайта на ФНТС: www.fnts.bg.

III. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА КАНДИДАТИТЕ ЗА СЪОТВЕТНИТЕ НАГРАДИ

- Обществена значимост на цялостната професионална (конструкторска, технологична, организационна, производствена) дейност;
- Регистрирани изобретения и/или нововъведения;
- Участие в реализирани на пазарни проби в резултат на внедряване на изобретения и/или нововъведения;
- Създаване и оценка на нивото на нови продукти, изделия, услуги, сортове и нови енергийни източници;
- Създаване и внедряване на нови технологични и производствени процеси;
- Потвърдени икономически резултати от инженерната дейност;
- Наличие на социални резултати от инженерната дейност.

IV. НАГРАДИ ЗА ПЪРВЕНЕЦ В КОНКУРСА

Комисия, назначена със заповед на Председателя на ФНТС, предлага за одобрение от ИБ на УС на ФНТС по един първенец в двете категории на Конкурса, на който се връчват съответните награди, както следва:

- За „ИНЖЕНЕР НА ГОДИНАТА“ – Плакет „Инженер на годината“, удостоверение и парична премия в размер на **1200 (хиляда и двеста) лева**.
- За „МЛАД ИНЖЕНЕР НА ГОДИНАТА“ – Плакет „Млад инженер на годината“, удостоверение и парична премия в размер на **800 (осемстотин) лева**.

Китай в космическото пространство

Китайците строят изкуствена луна

Изкуствена луна? За осветление през нощта? Някой може и да го вземе за поредната фалшива новина, но китайците изглежда не се шегуват: те искат да изведат в орбита сателит с мощни рефлектори, които ще симулират изкуствена луна. Целта е сателитът да замени уличното осветление в китайската провинция Чънду и по този начин да се икономисат близо 150 млн. евро годишно, които сега се харчат за електрическо осветление.

У Чунфън, ръководител на научното дружество Tian Fu New Area Science Society и председател на тясно свързаната с китайската космическа програма компания CASC, разкри подробности около проекта пред китайското издание China Daily. Плановите изглеждат съвсем конкретни: първият тестов сателит трябва да бъде изстрелян в космоса най-късно до 2020 година. От съображения за сигурност първоначално той ще бъде позициониран над пустинни области, за да могат да се изследват всички негови функции и ефекти. Ако резултатите са положителни, то през 2022 г. ще бъдат изведени нови три сателита.

Нека бъде светлина

Идеята изобщо не е нова, твърди Андреас Шюц от Германския център за аеронавтика и въздухоплаване DLR пояснява, че планове за изкуствено осветление от космоса съществуват още от 1960 година. През 90-те години Русия експериментира с разпъващи се в космоса огледала, които да отразяват слънчевата светлина към Земята, но след три неуспешни опита програмата е прекратена. В Норвегия, например, три гигантски огледала хвърлят светлина към разположения в долина град Рюкан, до който не достига достатъчно слънчева светлина.

А „светлинното замърсяване“?

В същото време се чуват и критични гласове. Нищо не се знае за това какви странични ефекти могат да се появят. Германският експерт Райнхард Кленке смята идеята за пестене на електроенергия за нещо положително, но в същото време предупреждава за опасността от тъй нареченото „светлинно замърсяване“. Проучвания показват, че над 80% от населението на света живее под замърсено от светлини небе. Което обаче не е проблем само за хората, обичащи да гледат звездите, а най-вече за флората и фауната. Освен нощните животни, които по-лесно се ориентират в тъмното, светлинното замърсяване има отрицателно въздействие и върху растения, които се нуждаят и от тъмнина, за да фотосинтезират. „С течение на времето това може да доведе и до еволюционни промени, тъй като животните се адаптират към новите условия“, твърди Кленке.

Промените обаче биха били съществени: животните може да променят поведението си в дългосрочен план, включително хранителните си навици. Например животните, които не виждат по тъмно, биха могли да останат по-дълго време активни и да продължат да ловуват заради изкуствената луна. Светлината пък ще превърне животните, за които тъмнината е подслон и защита, в полесна плячка.

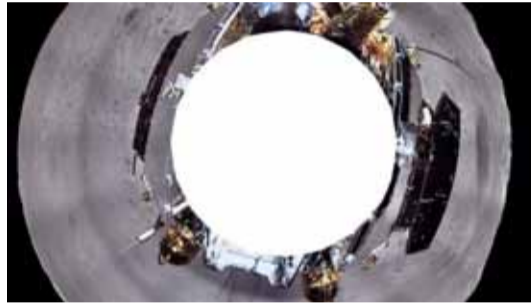
8 пъти по-ярка от Луната

Изкуствената луна ще блисти осем пъти по-ярко от естествения спътник на Земята. И въпреки това светлината от нея ще е 5 пъти по-слаба от тази на уличното осветление. Кленке сравнява интензивността на изкуствената луна с пълнолунието през зимата, когато снегът отразява светлината и твърди, че не вижда луната като единствен източник на светлина в бъдеще.

По <https://www.dw.com/>

Слънчева електроцентрала в космоса

Космическите амбиции на Китай се пренасят в по-висока орбита. След успешното пътуване до далечната страна на Луната, Китай се готви да построи слънчева електроцентрала в космоса. С годишен бюджет от 8 млрд. долара за космическата си програма, на второ място след САЩ, Китай се стреми да се конкурира в надпреварата за икономическо, военно и технологично господство в космоса.

Според китайските медии в град Чунцин вече е започнало изграждането на експериментална база, която ще приема лазерните лъчи. Първата проба на електроцентрала, трябва да бъде пусната в стратосферата между 2021 и 2025 година. Според китайския всекидневник „Наука и технологии“, устройството трябва да се позиционира на височина около 36 000 км в геостационарна орбита, зависвайки над една точка. За разлика от земните слънчеви панели, космическата станция ще произвежда енергия денонощно и около шест пъти по-ефективно. Според Пан Чжихао, представител на Академията за космически технологии, новата технология ще се превърне в „неизчерпаем източник на чиста енергия за цялото човечество“. Но все още има трудни технически проблеми за решаване.

Например, прогнозната маса на космическата електроцентрала е около 1 000 тона, което е два и половина пъти повече от МКС. Стартирането на такава гигантска конструкция от Земята ще изисква огромни усилия, затова китайските учени обмислят да построят станцията директно в космоса, използвайки интелигентни роботи и 3D принтиране.

Не е решен окончателно и основният въпрос: как точно да се доставя на Земята събраната електроенергия. Теоретично тя може да бъде преобразувана в лазерен лъч или микровълнов поток, който да бъде получен на Земята – но първо трябва да се проучи ефектът от толкова мощно излъчване върху атмосферата и околната среда като цяло. Трябва да се отбележи, че китайската разработка не е уникална. Изследвания в тази посока се провеждат и в САЩ, Европа, Индия и Япония.

Космическа станция

Китай ще изгради своя космическа станция около 2022 г., наречена Tiangong, или Heavenly Palace. Тя ще има основен модул и два други за експерименти, тежащи общо 66 тона. Способна е да приема трима души, с проектиран жизнен цикъл поне 10 години. Съоръжението ще бъде използвано за научни изследвания в десетки области, включително биология, физика и други естествени науки.

Частни ракети

Президентът Си Дзинпин разхлаби монопола на правителството за изстрелване на космически кораби, стимулирайки създаването на малки компании с намерение да предизвикват фирми като Space Exploration Technologies на Илон Мъск, Blue Origin на Джеф Безос и Virgin Galactic на Ричард Брансън. Стартовете получават финансиране от китайски фондове за рисков капитал и частни инвеститори и могат да разчитат на опита на ракетните учени от космическата програма на Китай.

GPS предизвикателства

Конкуренцията със САЩ струва на Китай най-малко 9 млрд. долара за изграждане на навигационна система и намаляване на зависимостта от американския GPS – чиито сателитни данни за местоположение се използват от смартфони, автомобилни навигационни системи и управляемите ракети. Всички тези данни се контролират от американските военновъздушни сили, което прави китайското правителство зависимо. Затова Китай разработва алтернативна навигационна система BeiDou, която ще осигури точност на позициониране до 1 метър или по-малко с използването на наземна система за поддръжка.

По интернет

ФНТС ВИ ПРЕДЛАГА

КОМПЛЕКСНИ УСЛУГИ:

Специалисти-консултанти за разработване на проекти, свързани с технологични иновации, финансова политика, патентна защита и др...

Федерацията на научно-техническите съюзи ще ви осигури конферентни и изложбени зали, симултанна техника, отлични възможности за провеждане на вашите събития, промоции, коктейли.

Спестете време, средства и енергия като се възползвате от комплексните услуги на Федерацията и удобните зали от 14 до 300 места, в центъра на София.

ЗАПОВЯДАЙТЕ ПРИ НАС!

Зала №4

Зала, брой места	Само за делнични дни	Делнични дни		Почивни и празнични дни	
	до 2 часа	до 4 часа	над 4 часа	до 4 часа	над 4 часа
Зала №1 (85 кв. м)	119 лв.	225 лв.	310 лв.	275 лв.	390 лв.
Зала №2 (40 места)	109 лв.	205 лв.	290 лв.	245 лв.	340 лв.
Зала №3 (90 места)	180 лв.	275 лв.	350 лв.	350 лв.	425 лв.
Зала №4 (300 места)		385 лв.	495 лв.	495 лв.	595 лв.
Зала №105 А (54 места)	99 лв.	195 лв.	290 лв.	245 лв.	340 лв.
Зала №108 (14 места)		69 лв.	89 лв.	105 лв.	135 лв.
Зала №109 (до 26 места)	72 лв.	95 лв.	130 лв.	130 лв.	175 лв.
Зала №302 (14 места)	65 лв.	89 лв.	120 лв.	120 лв.	165 лв.
Зала №312 (до 25 места)	72 лв.	95 лв.	130 лв.	130 лв.	175 лв.
Зала №315 (14 места)		69 лв.	89 лв.	105 лв.	135 лв.

Цените са без ДДС и са в сила от 01. 01. 2019 г.!

София, 1000, ул. „Г. С. Раковски“ №108

Национален дом на науката и техниката

тел: 02/ 987 72 30 БЕЗПЛАТНО, факс: 02/ 987 93 60

Зала №3